

เทศน์พระ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันอุโบสถ วันอุโบสถศีล พระมันต้องมืออย่างนี้ วันอุโบสถทำสามิจักรกรรม ทำกรรมพร้อมกันใจ ร่วมทำกรรมสามิจักรกรรม เวลาทำอุโบสถเพื่อความสมานฉันท์ เพื่อความอยู่เป็นสุขนะ นี่งานของสงฆ์ อันนี้งานนอกๆ ดูทางโลกเขาสิ เขาประกอบสัมมาอาชีพะกัน เขาว่าเขาทุกข์เขายาก เขาว่าเขาทุกข์เขายากเพราะอะไร เพราะว่าเขาทำงานแล้วเขาเหนื่อย เขาต้องลงทุนลงแรงของเขา

เราเกิดมา การเกิดก็เหนื่อย อยู่ในครรภ์ของมารดาที่ต้องหายใจ ต้องมีอาหาร เกิดมาเป็นเด็ก เป็นเด็กต้องมีอาหาร ถ้าไม่ได้ตั้งใจก็ร้องไห้ ถ้าได้ตั้งใจก็มีความสุข มีความสุขขนาดไหน พอโตขึ้นมาต้องมีความรับผิดชอบ

งานของโลกเขาต้องการดำรงชีวิตของเขา เราเห็นทางโลกมันเป็นความทุกข์ เป็นความทุกข์นะ แล้วไปเห็นความทุกข์มีคบบอด พอมีคบบอดก็ยอมจำนนกับชีวิต ดิ้นรนกวัดแกว่งหาทางออกก็หาทางออกไม่เจอ

แต่เราเป็นคนมีวาสนา เรามีวาสนา เพราะอะไร เพราะเราเห็นทางออกไง เราเชื่อในศาสนา เรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้า การบวชเป็นพระเป็นเจ้า การดำรงชีวิตของเรา เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เราออกบิณฑบาต อยู่รุกขมูล อยู่ต่างๆ มันเป็นธรรมชาติ เรื่อยๆ ไปด้วยกับโลก โลกเขาเวลาเขาหาอยู่หากินกัน เขามีความทุกข์ เขามีการหลอกลวงกัน เขามีเล่ห์เหลี่ยมต่อกัน เพื่ออะไร? เพื่อเอาความสะดวกต่อกัน สิ่งที่เขาใช้เล่ห์เหลี่ยมต่อกันเพื่ออะไร? ก็เพื่อเอารัดเอาเปรียบกันไง สิ่งที่เขาเอารัดเอาเปรียบกัน แล้วเราก็เอาอันนี้มาอวดอ้างกัน ใครประสบความสำเร็จ ใครไม่ประสบความสำเร็จ เรา ก็ไปตีตนตื้นกับเขา พอใช้ชีวิตทางโลก สิ่งที่เป็นทางโลกเราก็ทุกข์ยากไปกับเขา เวลาเราบวชมาแล้วอย่าให้นิสัยอย่างนั้นติดมา นิสัยทางโลกนะ เราบวชแล้วเป็นพระใหม่ เราต้องขอนิสัย นิสัยคือความทำแล้วชิน ความได้นิสัยมา

คูสิ คูอย่างคนเลี้ยงม้า คนเดินเขาเป็ดเดินกะเผลก ม้าดีๆ มันเดินตามจนมันขาเป๋เหมือนกันนะ เวลาเลี้ยงสัตว์มันก็ได้นิสัยจากเจ้าของมัน เราอยู่กับครูบาอาจารย์ก็เหมือนกัน ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ท่านจะไม่ให้เราคลุกคลีกับสิ่งที่เป็นโทษ สิ่งที่เป็นโทษนะ อยู่กับอารมณ์ตัวเองก็

เป็นโทษ อยู่กับความคุ้นเคยสิ่งต่างๆ ที่เป็นโลกมันก็เป็นโทษ เป็นโทษเพราะอะไร เป็นโทษเพราะมันเข้ากับกิเลสใจ มันเข้ากับความคิดใจ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านทำของท่าน ไม่ใช่รีบด่วน เอาความรีบด่วนนั้นมาวัดกันว่าใครเร็ว ใครช้า แต่ไม่ให้เราคุ้นชินกับมัน ไม่ให้เราไปหมกหมมจกกับความรู้สึก จมกับความคิด ย่ำคิดย่ำทำแล้วเป็นนิสัย การกระทำก็เหมือนกัน สิ่งที่จะทำสิ่งต่างๆ ทำสภาวะแบบนั้นแล้วเราก็มองว่าสิ่งนั้นเป็นคุณประโยชน์ใจ วัฒนธรรมประเพณีมันเป็นสิ่งที่ชักนำเข้ามาให้ถึงศาสนา เราประพฤติปฏิบัติกัน เราไปคิดในวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมประเพณีมันเป็นวัตถุ วัตถุคือมันมีรูปแบบไป “รูปแบบทำอย่างนั้น สภาวะแบบนั้น แล้วมันจะประสบความสำเร็จแบบนั้น” นั่นมันเป็นรูปแบบไป เห็นไหม

แต่หัวใจมันไม่ใช่อย่างนั้นนะ เพราะใจมันต้องเข้มแข็งกว่านั้น มันต้องเข้มแข็งกว่านั้น เอาความรู้สึกนี้ไว้ในอำนาจของเรา ฉะนั้น เราจะไม่คุ้นเคยกับสิ่งต่างๆ ครูบาอาจารย์ท่านไม่ให้คุ้นเคยก็เพราะเรา เพราะหัวใจของเรา ท่านสงสารหัวใจของเรา หัวใจของเรา เราจะเอาตัวเองรอดจากกิเลส

กิเลส ไม่ต้องไปดูกิเลสของใครเลย มันเป็นกิเลสของใจเรา ถ้ากิเลสของใจเรา มันเป็นความรู้สึกของเรา แล้วครูบาอาจารย์ท่านพยายามจะส่งเสริมเรา ส่งเสริมให้เราไม่ไปคุ้นชินกับมัน คุ้นชินกับความรู้สึกของเราเอง ความรู้สึกของเราเอง กิเลสมันเอาสิ่งนั้นมาหลอกเรา แล้วเราก็มักคุ้นชินกับมัน

การจะด่วน จะช้า จะเร็ว มันไม่ใช่ด่วน ช้า เร็ว เอาสิ่งทีความว่าช้าเร็วเวลานั้นมาวัดอังกัน สิ่งทีด่วน ช้า เร็ว เพื่อจะไม่ให้กิเลสมันได้โอกาสที่จะเหยียบย่ำหัวใจเราท่านนั่นเอง สิ่งทีเรทำกันอยู่นี้เพื่อไม่ให้กิเลสมันเหยียบย่ำหัวใจเรา ถ้าเราไปช้า ไปคุ้นชินกับมัน มันก็ได้โอกาส เหมือนไฟ ถ้ามันมีโอกาสมันก็ชื้อตเราทั้งนั้นนะ นี้กิเลสมันก็อยู่ในใจของเรา แล้วมันชื้อตจนเราสลับไปเรายังไม่รู้ตัวเลย ความรู้สึกสลับไป เวลาเราเดินไปไม่มีสตินี้เราสลับไปนะ สลับกับกิเลส กิเลส มันชี้หัว เราไม่รู้ตัวสิ่งใดๆ เลย

สิ่งนี้มันเป็นเรื่องกิริยามารยาทจากภายใน เป็นความคิด เป็นความรู้สึก แล้วการเป็นอยู่จากข้างนอก การดำรงชีวิต ภิภษุ สังฆกรรม สิ่งทีทำสังฆกรรม เรามาเพื่ออะไร? มาเพื่อให้เขาเข้าห่มพอเราเข้ามาในห่มุ เรามีความผิดพลาดสิ่งใดมันจะแสดงออก เช่น ย้อมสีผ้า ถ้าสีผ้าของเรา เราอยู่

ของเราคนเดียว เราข้อมสืฟ้าของเราจนเป็นสีดำไปเลย เราก็ไม่มีสิ่งเปรียบเทียบว่าสืฟ้าของเราถูกหรือไม่ถูก นี่ครูบาอาจารย์ท่านบอกตีเปรตตีผี

ฟ้าบังสุกุลจิ๋ว ต้องตัด เย็บ เน่า ข้อม ข้อมให้ได้สื ฟ้าให้ได้สืเข้าหมูกณะไง สืที่มันเป็นสืเข้าหมูกณะมันจะตรวจสอบกัน แม้แต่จิ๋ว แม้แต่สิ่งที่เป็นเครื่องใช้ไม้สอย เวลาเข้าหมูกณะจะเปรียบเทียบกัน การเปรียบเทียบกัน การเข้าหมูกณะมันทำให้เราไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง การออกนอกกลุ่มนอกทาง เราอยู่ของเราคนเดียว ฤทธิชีไพรอยู่ในป่าเก็บผลไม้กินของเขาตามแต่อำนาจวาสนาของเขา ไปเห็นสัตว์มันสมสู่กัน ฤทธิยังมีความรู้สึกเลย สัตว์สมสู่กันก็อยากจะมีคามสมสู่อย่างสัตว์เขา ไปเห็นสัตว์มันทำกันมันก็ยังมีอารมณ์ความรู้สึก

การที่เราเรา มาเราช่วยอุโบสถสังฆกรรม เราเราเพื่อเข้าหมูกณะ เพื่อดูจิตนิสัย ดูความเป็นไป ถ้าเราอยู่ของเรา เราจะตีแปลง เราจะนอนอยู่ในที่รโหฐานของเรา เราจะทำของเราอย่างไรก็ได้ แต่เวลาเราเข้าหมูกณะ มันเข้ามา ถ้าเราเคยชินของเรา เวลาเราเข้าหมูกณะ เราจะเคอะเราจะเงิน แต่ถ้าเราตื่นตัวตลอดเวลา การเข้าหมูกณะของมันจะตื่นตัวตลอดเวลา

การตื่นตัวคือตื่นจากกิเลส คือไม่ให้กิเลสมันซัด ซัดจนเราสลบไสลไปอยู่กับมันนะ การเคลื่อนไหวของเราเพื่อเหตุนี้ทั้งนั้นนะ การเคลื่อนไหวด้วยสติสัมปชัญญะ การฝึกต่างๆ ฝึกเพื่อเราทั้งหมด สัมปชัญญะ นี่งานของเรา

งานของโลกเขา เขาทำของเขา มันทุกข์มันยากของเขา แล้วก็ข้อมจ้านกับมัน เกิดตายๆ ไป มีครอบครัวกัน มีลูกมีหลาน มีแต่ความสุข มีแต่ความเพลิดเพลิน จะเลี้ยวฉลองกัน เพลิดเพลิน...เพลิดเพลินแต่เปลือก ในทุกดวงใจว่าเหวณะ เวลาชราคร่ำคร่าขึ้นมา เวลาแก่เฒ่าขึ้นมา ต่างคนต่างต้องตายจากกันไป มันเศร้าสร้อยหงอยเหงา มันละล้าละลังไปหมด เกิดตายๆ อยู่อย่างนั้นนะ

เราเป็นคนที่มีสติสัมปชัญญะ เราเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาบวชแล้ว ไซ้ บอกว่า “มรรคผลนิพพานมันอยู่ไกลสุดเอี่ยม แหม! มันจะทำได้อย่างไร บวชมาก็เพื่อดำรงชีวิตเท่านั้นนะ อย่ามาพูดว่ามรรคผลนิพพาน มันยากแถมใจ” นี่คิดกันอย่างนั้นนะ

เวลาข้าวของเงินทองสิ่งที่เป็นประโยชน์ เราอยากได้มาเป็นของของเรา แล้วที่เป็นของของเราไม่มีหรอก ไม่มีอะไรเป็นของของเราเลย โลกนี้เป็นอนิจจัง มันจะแปรสภาพตลอดเวลา สิ่งต่างๆ แม้แต่อารมณ์ความรู้สึกเรา เข้ามาวันแรก โอ้โฮ! ดีไปหมดเลย สุขยอดเลย พอไปคุ้นชินกับ

มัน มันก็เหยียบย่ำหัวใจ มันเริ่มสร้อยสร้าหงอยเหงาแล้ว มันหงอยเหงาเพราะอะไร เพราะเราไป
คุ้นชินกับมัน

คูติ เวลาธรรมวินัย ทะเลจะพัดซากศพเข้าหาฝั่ง มันจะพัดซากศพเข้าหาฝั่ง ขณะที่เรามี
ความศรัทธาความเชื่อ กลือมันรักษาความเต็มของมัน ธรรมและวินัยมันรักษาความเต็มของมัน
คนถ้ามันจริง มันทำจริงของมัน กลืออยู่ที่ไหนมันก็เป็นประโยชน์ เป็นอุทกปัจจัย ในสมัยโบราณ
กลือเป็นอุทกปัจจัย ห้ามเลือดก็ได้ ทำอาหารก็ได้ สิ่งที่เป็นอุทกปัจจัยเป็นสิ่งที่มีความหมายมากมาย
คุณงามความดีให้มันเป็นกลือดี อย่าให้มันเป็นหนอง

กลือเป็นหนองนะ เดี่ยวดีเดี๋ยวชั่ว เวลาดีขึ้นมา เป็นกลือ ดีไปหมดเลย ความเป็นไปของ
เราเป็นคนดี แล้วพอเวลามันเป็นหนองขึ้นมา มันกัดกร่อนตัวมันเอง มันกัดกร่อนตัวมันเอง ไม่มี
คุณค่าเลย เป็นหนอง ตอนมันตายขึ้นมาเป็นสิ่งที่เปื้อยเนาไม่มีใครต้องการเลย คุณงามความดีของ
เราถ้ามันเปื้อยเนา มันเปื้อยเนาไปจากเรานะ ถ้ามันเปื้อยเนาไปจากเรา สิ่งนี้มันมาจากไหนล่ะ? สิ่ง
นี้มันเกิดขึ้นมาจากเรา เกิดขึ้นมาจากใจ

ธรรมและวินัย สิ่งที่พัดซากศพเข้าหาฝั่ง มันต้องปลัดพรากอารมณ์ความรู้สึกของเรา สิ่ง
ที่มันเป็นความไม่ดีในหัวใจของเราเอามันออก เอามันออกไปจากใจของเรา ถ้าเอามันออกไปจาก
ใจของเรา งานของเรา เราจะมีประโยชน์กับเรา เราจะมีความสะดวกสบายกับเรา ถ้ามันยังขัดขวาง
หัวใจของเรา มันไม่มีใครทำลายเราเลยนะ สิ่งที่มีมันอยู่ข้างนอก หมู่คณะ เราเข้าหมู่มาเพื่อจะไม่ให้
ออกนอกกลุ่มออกไปทำตามกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเรา ให้มันอยู่ในธรรมวินัย ธรรม
วินัยมันเป็นการเข้าโดยศีลธรรม ศีลธรรมความเป็นไปในหมู่คณะ ข้อวัตรปฏิบัติ เราเคารพบูชากัน
ครูบาอาจารย์ของเราเป็นที่พึ่งที่อาศัยของเรา มันอุ่นใจนะ ในบ้านมีพ่อแม่ ถ้าในบ้านไม่มีพ่อแม่
แม่ เราต้องหาอยู่หากินเอง เกิดวิกฤติขึ้นมา เราต้องตัดสินใจของเราเอง

เราเข้าหมู่ไปเป็นหมู่คณะ มีครูมีอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราเป็นหลักเป็นชัยของ
เรา เป็นหลักเป็นชัยของเรานี้มันน่าอบอุ่น มันทำให้เราประพฤติปฏิบัติ ทำให้เราเข้มงวดกับตัวเรา
เอง เราจะเข้มงวดกับตัวเราเอง เราพยายามจะหาหลักหาชัยให้ตัวเราเองให้ได้ สิ่งที่เราหาหลักหาชัย
ให้ตัวเราเอง มันอบอุ่นใจ ถ้ามันอบอุ่น จิตมันอบอุ่น คูติ เวลาทำสมาธิขึ้นมามีความสุข สุขมันมา
จากไหน? สุขมันมาจากจิตมันปล่อยอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ เข้ามาเป็นตัวของมันเอง ถ้ามันปล่อย
ตัวมันเอง ถ้ามันไม่ปล่อยตัวมันเอง มันไปอยู่กับอะไรล่ะ? มันอยู่กับซากศพ อยู่กับพวกหนอง

พวกเพี้ย พวกสิ่งต่างๆ มันไม่ใช่เกลือ มันไม่มีความเค็ม มันไม่สามารถรักษาคุณภาพของตัวมันเองได้ เราถึงต้องรักษาตัวของเราเองไป

สิ่งที่อาศัยกันมันเป็นสิ่งข้างนอกไม่ใช่ไหม สิ่งที่ข้างนอกมันอาศัยเข้ามา สิ่งที่ยาบๆ อาศัยเข้ามา ธรรมและวินัยมันเป็นสิ่งหายาบๆ เข้ามา เราต้องย้อนกลับเข้ามาดูเรานะ ถ้าดูเรา เราจะเอาตัวของเราได้ อย่าไปห่วงคนอื่น อย่าไปห่วงคนอื่น อย่าไปห่วงสิ่งต่างๆ ข้างนอก สิ่งต่างๆ ข้างนอกมันไม่ใช่หน้าที่ หน้าที่มันหน้าที่ของครูบาอาจารย์ที่จะวินิจฉัยว่าสิ่งนั้นผิดหรือถูก เรามีอะไรก็ **ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมฺงฺคฺลฺมฺตฺตมฺ** สิ่งที่เป็นประโยชน์ เราปรึกษากันโดยความเป็นธรรม ถ้าความเป็นธรรมแล้วมันลงกันไม่ได้ ลงกันไม่ได้เพราะอะไร เพราะต่างคนต่างมีทิฐิ ถ้ามีทิฐิมันไม่ใช่ **เอตมฺมฺงฺคฺลฺมฺตฺตมฺ** มันเป็นหมากัดกัน สิ่งที่เป็นหมากัดกัน มันกัดกันแล้วมันได้ประโยชน์อะไร มันเป็นแปลทั้ง ๒ ฝ่าย หมากัดกันมันเจ็บทั้งคู่ นี่ทิฐิมานะ

ทิฐิมานะเราเก็บไว้ในใจสิ สิ่งต่างๆ ที่มันเป็นทิฐิความเห็น ความเห็นของเราก็ผิด เพราะเป็นทิฐิ มิจฉาทิฐิ-สัมมาทิฐิ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิเป็นความถูกต้อง สีล สมาธิ ปัญญา เป็นสัมมาทิฐิ มันเป็นความดี แล้วเราทำได้ขึ้นมามันก็เป็นทิฐิเฉยๆ มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาไง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เรารู้ความจริงขึ้นมา เราจะถนอมรักษานะ

คนที่ทำสมาธิได้ คนที่มีเวลาแล้วทำสมาธิ มันจะหวงเวลาของมันมาก คนคนนั้นจะหวงเวลา จะหวงสติ จะถนอมรักษาสติ จะรักษากาลเวลาของตัว ทำข้อวัตรเสร็จแล้วจะรีบเข้าทางจงกรมของตัว เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เราได้มาจากเหตุ เหตุคือตั้งสติขึ้นมาแล้วกำหนดคำบริกรรมขึ้นมา เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา เราจะไม่คุยกันพละมๆ คุยกันพละมๆ นี่มันส่งออกมันเปิด

คูสิ คูเรากักขังน้ำ กักขังอากาศไว้เป็นประโยชน์กับเรา แล้วก็เปิดให้มันออกหมดเลย โยมจับสัตว์ จับงูไปปล่อย เราจับงู เราจับสัตว์ต่างๆ เราต้องขังมันไว้ แล้วเราเอามันไปปล่อย นี่ก็เหมือนกัน เราขังความดีของเราไว้ ทำให้มันสร้างตัวขึ้นมา แล้วเราก็ไปพละมๆ ให้มันออกไปหมด มันจะมีประโยชน์กับใคร มันก็กัดเอานะสิ เอามันไปปล่อย เขาให้เอาไปปล่อยนะ ไปปล่อยป่า ไม่ใช่เอาไปปล่อยให้มันกัดมือ ปล่อยให้มันกัดเรา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราทำ ถ้าเรามีทิฐิความเห็นดี เราทำตามความต้องการของเรา เราจะจับสิ่งนั้นไปปล่อย แล้วไปจับแล้วมันกัดเอา มันไม่เป็นประโยชน์กับเราเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามี

สติของเรา เรายังรักษาของเรา ถ้าเราภาวนาเป็นนะ เราภาวนาเป็น เราทำสมาธิได้ เราทำสิ่งต่างๆ ได้ เราจะถนอมรักษาของเรา ถ้าถนอมรักษาของเรา ทำตามหน้าที่ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์ เป็นสัตว์สังคม สัตว์สังคมอยู่คนเดียวไม่ได้

ถ้ามันอยู่คนเดียวได้ วิเวกไป เราออกวิเวกไป เราอยู่คนเดียว อยู่ในป่า พอไปถึงก็ต้องการ ความสงบ ต้องการความวิเวก พอวิเวกไป อืม! เราทำอะไรแปลกๆ อยากจะสอนเขา อยากจะเทศนา ว่าการให้หมู่เพื่อนฟัง อยากจะบอกวิธีการเขา มันอยากหาคนคุยอีกแล้ว เวลาไปก็อยากจะออก วิเวกนะ พอวิเวกก็อยากหาเพื่อนอีก นี่มันกลับกลอก กิเลสมันกลับกลอกอย่างนี้ แล้วมันกลับ กลอกอย่างนี้ เราก็ออยู่ของเราอย่างนี้ เราอยู่ของเรา เรามีสถานที่วิเวกของเรา แล้วเวลาเราเข้าหมู่กัน เราก็เข้ามาวิสาสะกัน นี่วิสาสะกัน

เราเข้ามา เราตั้งสติมาตั้งแต่วัดนะ ไปถึงแล้วเราจะรีบทำอะไร แล้วเราจะทำอะไรให้มัน เสร็จเป็นขั้นเป็นตอนไป ไม่ต้องมาละล้าละลัง มาดึงมาชื้อยึดเชือกกันอยู่อย่างนี้ ยึดเชือกอย่างนี้มัน บอกถึงว่าเรามีสติสัมปชัญญะไหม เราเตรียมพร้อมมาหรือเปล่า ทำไมมันประมาทขนาดนี้ละ ทำไมมันไม่เข้าใจตัวเองเลย ถ้ามันเข้าใจตัวเอง นี่มันหน้าทีนะ

สิ่งที่มันนับได้ คุณ คุณปฏิบัติขึ้นมาเป็นเวลานาน ๓ เราตื่นแล้ว ตื่นมาเตรียมตัว ลงมา ศาลา มาจัดที่ กลับไปแล้วเราจะภาวนาต่อ ไปภาวนาต่อนะ อย่าไปนอน ถ้าเราไปนอน นอน ใครก็ นอนได้ ถ้าเราจะนอนเราก็นอนได้ทั้งวันทั้งคืน ยิ่งนอนยิ่งอยากนอน ยิ่งจะไปเรื่อย เป็นนิสัย เป็นงู ไปเลย กินเสร็จแล้วนอน ๗ วัน ๗ วันเสร็จแล้วไปหาเหยื่อกินใหม่

เรากินน้อยนอนน้อยเพื่ออะไรละ คุณ บรรยากาศตอนกลางวันมันก็ร้อน ตอนหัวค่ำ ตอน เขายังเปิดเพลงกัน คนเขาทำมาหากินกัน เขามาคุยกันลั่นไปหมด กินเหล้าเมายา เราก็หาทางหลบ หลีกเอา ถึงเวลาข้อวัตร ๓ ต้องตื่นมาแล้ว พอตื่นขึ้นมา ช่วงตั้งแต่ตี ๓ ไปจนสว่าง เฝียบสนิทเลย มันสมควรแก่การปฏิบัติ ถ้ามันสมควรแก่การปฏิบัติ ถ้าเราปฏิบัติของเราขึ้นมา มันก็ไม่อยากทำ อีก มันก็ง่วงเหงาหาวนอน ง่วงเหงาหาวนอนนั่นละมันคือกิเลส ง่วงเหงาหาวนอน ความขี้เกียจมัก ง่าย นั่นนะความขี้เกียจ

เราจะทำอะไรในเวลาตอนกลางวันมันก็ร้อน เวลากลางคืนขึ้นมา เราเปิดโอกาสตรงนี้ไง นี่ เป็นอุบายวิธีการที่จะให้เราค้นหาตัวเราให้เจอนะ อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน ทรัพย์จากหัวใจ ถ้า ใครพบขึ้นมาคนนั้นเป็นประโยชน์นะ แล้วคุณนี่ไม่ใช่

“ก็พูดอยู่คนเดียวนั่นนะ อริยทรัพย์ๆ ทรัพย์อย่างนั้นดีไปหมด แล้วทำไมไม่เห็นเจอ”

ไม่เห็นเจอก็คันติ ก็ทำดี ก็ไม่ทำ ก็ไม่คัน มันก็ไม่เจอ ถ้าไม่เจอมันก็ไม่เห็น ทั้งๆ ที่ของมันมีอยู่ เห็นไหม คุณติ เพชรพลอยเขาได้มา ถ้ามันยังไม่ได้เจียรระโนมันก็เหมือนก้อนกรวด เวลาเขาเจียรระโนขึ้นมาทำไมมันแพรวพราวขนาดนั้น จิตของเรามันมีอยู่ในใจ มันไม่มีหรือ ความรู้สึกของเรา มันไม่ใช่ไหม หัวใจเราไม่มี เราเป็นคนตายหรือ เราเป็นคนมีชีวิต มีความรู้สึกอยู่ที่นี่ แต่เราไม่เจียรระโนมัน เราไม่ทำมันให้แพรวพราวขึ้นมา พอมันแพรวพราวขึ้นมามันจะไปติดกั้วลกับใครล่ะ ไม่ต้องมีใครถามหรือ ถ้ามันไม่มีขึ้นมา มันแพรวพราวขึ้นมาได้อย่างไร

เวลาทุกข์ขึ้นมาหัวปักหัวปำอยู่ที่นี่ มันทุกข์อยู่ที่นี่ ใครเป็นคนทุกข์ล่ะ ถ้ามันแพรวพราวขึ้นมาในหัวใจ ประพฤติปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ ถ้าปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติไม่มีอย่างนี้ขึ้นมา มันจะทันกันได้ได้อย่างไร มันจะสัมพันธ์กันได้ได้อย่างไร **ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมมฺกฺลมฺกฺตมฺ** พูดอยู่คนเดียว คนอื่นไม่รู้ได้อย่างไร มันต้องมีคนรู้ได้สิ คนรู้จริงมีนะ ของจริงมันมี

คุณติ แดดออกขึ้นมา เขาอยู่ในร่ม อยู่ในป่าที่ว่าแดดมันส่องลงมาไม่ได้ เขาไม่เคยเห็นแดดเลย แล้วแดดมีจริงไหม? มันก็มีจริงๆ ถ้าวันไหนใบไม้มันร่วงหมด เขาโค่นต้นไม้ขึ้นออก แดดมันส่องลงมา เขาก็เห็นแสงแดด มันก็เห็นอยู่วันยังค่ำว่าแสงแดดมันมีอยู่จริงๆ เพียงแต่เราอยู่ในป่าที่มันเป็นป่าโปร่ง ต้นไม้มันใหญ่ ใบไม้มันประสานกันจนไม่เห็นแสงเลย แล้วพอมันร่วงมามันก็เห็นแสง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าความเพียรของเรา เราทำของเรา ตั้งสติของเราขึ้นมา ก็ความรู้สึกของเราคือใจ คือคนที่อยู่ใต้ต้นไม้ นั่นนะ สิ่งที่มีมันคลุมอยู่ ความปกคลุมมันอยู่ ปกคลุมความรู้สึกอยู่ที่นี่ ถ้ามันเป็นความรู้สึก ความรู้สึก อาการของใจมันควบคุมเราอยู่ แล้วด้วยอวิชา อวิชา เราไม่เป็นการเป็นจริงของมัน

ถ้าเราตั้งใจของเรา ตั้งใจ ถึงเวลานะ คนเราโดยธรรมชาติของมันทุกข์ขนาดไหน เวลาทุกข์ถ้าใช้กาลเวลาสมานรักษาไป ทุกข์นี้มันจางไปเป็นธรรมดา สิ่งนี้เป็นธรรมดาของมัน แต่มันไม่มีใครได้ประโยชน์ แต่ถ้าเราตั้งใจของเรา เราเป็นคนกระทำของเราขึ้นมา

คุณติ คุณสวะมันลอยมาจากน้ำ มันออกไปปากอ่าว มันออกทะเลไปเลย สิ่งที่มีมันออกไปทะเล มันได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา แต่ถ้าเราเป็นของเรา เราถนอมรักษา เราควบคุมของเรา เราเป็นคนพา

หลบพาลึก พาลบพาลึกสิ่งที่เป็นสิ่งโสโครกต่างๆ เราทวนกระแสขึ้นไป เราจะเข้าไปถึงใจของเรา ถ้าเข้าไปถึงใจของเรา สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์นะ

เวลามันเห็นขึ้นมา มันไม่ใช่ว่าครูบาอาจารย์ท่านจะพูดโดยไม่มีพยานนะ เราพูดไป เราเป็นสัตถวิหาริก เราเป็นลูกศิษย์ บางทีทำไมท่านพูดซ้ำพูดซาก พูดแต่สิ่งอย่างนี้ “เรื่องของเรา”

ก็เรื่องของใจมันเป็นนามธรรม แล้วมันไม่มีใครยืนยันได้ มันไม่มีใครเอามาเป็นหลักเกณฑ์ได้ แล้วเราก็เป็นลูกศิษย์ลูกหา เราก็เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เราก็ไม่มีหลักเกณฑ์ เด็กลงมันไม่มีหลักเกณฑ์ มันก็ชวนกันเล่นเพลินๆ ไปวันๆ เท่านั้นนะ แล้วเล่นไปวันๆ หนึ่ง แล้วเวลามันก็ล่วงไปวันๆ หนึ่ง เวลาโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ใจมันก็เป็นที่เด็กอยู่อย่างนั้นนะ แล้วเป็นเด็กอยู่อย่างนั้นแล้วมันจะไปปกครอง มันจะไปถนอมรักษาศาสนาได้อย่างไร ในเมื่อเราไม่ได้เป็นศาสนทายาท เราไม่เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราไม่มีหลักมีเกณฑ์ในหัวใจของเรา แล้วเราจะเอาจุดยืนมาจากไหน แล้วเราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาแล้วเราจะเอาอะไรไปสั่งสอนเขา

เราต้องรักษาความเต็มของเราไว้สิ เราต้องรักษาเกลือในหัวใจของเราเอาไว้ ทั้งๆ ที่มันมีอยู่นะ คูสิ เวลาเขาทำนาเกลือกัน เขาวิดน้ำเข้านา แล้วเขาให้แดดเผา ต้องให้มันระเหยขึ้นไป แล้วมันตกผลึกมาเป็นเกลือ มันก็เป็นเกลือ เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราถนอมรักษาขึ้นมา ถ้ามันตกผลึกในหัวใจของเรา ถ้าเรารักษาหัวใจของเราขึ้นมา เราก็จะเป็นศาสนทายาทขึ้นมา เราก็เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราก็ทำนาเกลือได้ เราใช้เกลือหมดไป เราก็ทำเกลือใหม่ เราก็ทำนาเกลือ เราก็ได้เกลือใช้ตลอดไป แล้วเราทำของเราเป็น ถ้าเราทำเป็นแล้วมันจะไปกลัวใคร สิ่งที่เรากลัวใคร เราก็เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ไม่ใช่เราเป็นเด็กๆ อยู่อย่างนี้นะ ถ้าใจเป็นเด็กๆ อยู่อย่างนี้ พอโดนบังคับนะ ทุกคน อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเห็นความผิดของตน ตนรักษาใจของตน ตนดูแลตัวตน ตนก็พอใจ แต่ถ้าให้คนคอยแนะนำอยู่นี้ มันจะต่อต้านตลอดไป โดยธรรมชาติของกิเลสมันเป็นอย่างนี้

ธรรมชาติของกิเลสมันไม่ยอมใครหรอก ทิฐิภูมิตัวเองจรดฟ้าทั้งนั้นนะ จรดฟ้า เพราะอะไร เพราะมันเป็นความรู้สึกเป็นความคิดที่ว่าเราว่าไม่มีใครรู้ ว่าเราไม่เชื่อใครเลย เราไม่สนใจอะไรเลย เราไม่ฟังใครเลย เราจะเอาเป็นความจริงของเรา

ความจริงทำให้มันขึ้นมาจากจริงสิ ถ้าทำให้มันจริงขึ้นมา ความจริงกับความจริงมันเข้ากันนะ น้ำเข้ากับน้ำ น้ำมันเข้ากับน้ำมัน มันเป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น น้ำกับน้ำมันมันเข้ากันไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน ความจริงกับความปลอมมันเข้ากันไม่ได้หรอก ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา มันจะปลอมไปไหนล่ะ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันก็เป็นความจริงของเรา แล้วถ้าครูบาอาจารย์เป็นความจริงมันก็ต้องเป็นความจริงอันเดียวกัน เป็นอันเดียวกันนะ

น้ำก็คือ น้ำ น้ำมันก็คือ น้ำมัน มันมีส่วนผสมขึ้นมา เวลามันมากขึ้นมา มันก็แยกตัวออกโดยธรรมชาติของมัน เราทำความดีของเราขึ้นมา มันจะต่างมาจากไหน ถ้ามันจะต่างขึ้นไป ทำไมน้ำกับน้ำมันของเรา กับน้ำกับน้ำมันของครูบาอาจารย์ไม่เหมือนกัน มันก็ต้องคนหนึ่งที่ไม่ใช่ น้ำจริงๆ มันต้องมีส่วนผสมอะไรเข้ามาในนั้นอยู่แล้ว แต่เราไม่รู้ของมันเอง ถ้าเราไม่รู้เราก็ต้องทดสอบตรวจสอบของเรา เราก็แก้ไขของเราไป

สิ่งที่แก้ไขมันก็เป็นสิ่งที่เจือปนออกมา เราก็เอาออกไปเรื่อยๆ บ่อยครั้งเข้า มันมีมรรค มีวิธีการของมันเอง มีวิธีการนะ เป็นวิธีการอุบายของใจดวงนั้น แต่นิสัยของคนไม่เหมือนกัน อาหารไม่เหมือนกัน ความชอบไม่เหมือนกัน สิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน แต่ผลมันเหมือนกัน ผลเหมือนกัน เราก็ทำของเราไปสิ เราทำของเราไป ไม่ใช่ว่าท่านทำอย่างนั้น เราต้องทำเหมือนท่าน

เราทำเหมือนท่านโดยหลัก โดยหลักคือนั่งสมาธิภาวนา โดยหลักคือการเดินจงกรม โดยหลักคือตั้งสติ สมาธิ นี่ก็โดยหลัก แต่ความปลีกย่อย คุณิ อาหารที่เขาทำมา อาหารแต่ละชนิดรสชาติต่างๆ กันไป แต่ละภูมิภาคก็แตกต่างกันไป ถึงคราวฤดูกาลที่มันไม่มีพืชผลต่างๆ อย่างนั้นเขาต้องใช้อย่างอื่นตัดแปลงไป เขาตัดแปลงขึ้นไปเพื่อให้มันเป็นอาหารขึ้นมาให้จนได้ถ้าคนทำงานเป็น คนทำงานเป็น สิ่งนี้ไม่เป็นปัญหากับเขาเลย สิ่งที่จะขาดแคลนในโลกนี้ไม่เป็นปัญหาของผู้ที่เขาเปลี่ยนแปลง เขาตัดแปลงทำเป็นของเขาเลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันได้ผ่านวิธีการมา มันจะหาช่องทางของมันไปจนได้ ไม่ใช่เอาหัวไปชนฝาไว้อย่างนั้นนะ เอาหัวชนฝาแล้วก็ “ฉันเป็นพระนักกรรมฐานนะ ฉันนี่เป็นพระที่เคร่งครัด” มันเอาตัวไปไม่รอดนะ เคร่งครัดมันก็เคร่งครัดของศีล แล้วของสมาธิล่ะ แล้วของปัญญาล่ะ แล้วของผู้วิมุตติหลุดพ้นล่ะ

ความเคร่งครัด มรรคหยาบมรรคละเอียดคนละ มรรคหยาบๆ เราเข้ามาดูแลเรา แล้วเราก็ดูดูดี ภาวะ ดูความเป็นไปของใจ ใจมันดีขึ้นมาใหม่ ทำขึ้นมาสิ่งนี้มันเป็นประโยชน์ขึ้นมาใหม่ ถ้ามัน ขึ้นมา ดูดี ดูการรักษาความเค็มของมันดี เกลือมันมีประโยชน์ขึ้นมา รักษาความเค็มของมัน ดูดี เราคงสมอกัน ถ้ามันอ่อนเกลือ มันและหมด มันไม่เป็น ถ้ามันเป็นขึ้นมาเป็นประโยชน์ใหม่ ภาวนาก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นขึ้นมามันเป็นประโยชน์กับเรา แล้วเป็นประโยชน์กับเรา กลิ่นของ ศีลมันหอมทวนลม กลิ่นของศีลของธรรมมันหอมทวนลมมันไปนะ

ใหม่ๆ ขึ้นมาด้วยกรรม ด้วยกรรม เขาไม่ศรัทธาไม่เชื่อถือ นั่นมันเรื่องของเขา เพราะการ ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเพื่อโลก เพื่อให้เขาเชื่อถือศรัทธา เราทุกข์ตายเลย เพราะ อะไร เพราะมันอยู่ที่เขา ดีไม่ดีเขาไม่รู้ เขาไม่รู้ เราทำดีไม่ได้ดี เราทำความดีไม่ถูกใจเขาหรอก ดูดี เราประพฤติปฏิบัติกัน ไปสร้างวัดที่ไหนก็แล้วแต่ ไม่มีใครเขาชอบหรอก ถ้าไปสร้างวัดที่ไหนนะ ทำอะไรก็ได้ไปกับเขา ถางป่าทำได้เหมือนโลกเขาหมดเลย เขาพอใจ เขาสะดวกสบายของเขา เขา ไม่ต้องมาดูแลพระไง

ไอ้นี้พระทำอะไรก็ได้ ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่มีใครชอบใจสักคนหนึ่งเลย แต่ถ้าเขาจริงจัง ขึ้นมา เขาศรัทธาขึ้นมา เขาจะบอกว่า “ทำไมเขาโง่ขนาดนี้นะ ทำไมของดีๆ ทำไมเขาไม่รู้จัก” แต่ ของดีมันดีเหนือโลก กว่าที่เขาจะรู้ดีได้มันยากมาก

แม้แต่พ่อแม่กับลูก พ่อแม่คนไหนที่ไม่รักลูกบ้าง แต่เขาจะสอนให้ลูกเป็นคนดีอย่างพ่อแม่ ปรารถนา มันจะได้สมใจเขา มันทุกข์ยากแสนยาก ทุกข์ยากแสนยาก ดูดี พ่อแม่ที่สอนลูกแล้วลูก ไม่ได้ตั้งใจ จะคิดตรอมใจเลย “เอ! ลูกของเราจะเอาตัวรอดได้ไหมหนอ ลูกของเราเวลาโตขึ้นมา จะมีที่ยืนในสังคมไหมหนอ” พ่อแม่ทุกข์นำดูเลย นี่พูดถึงพ่อแม่กับลูกนะ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมกับโลก เราเป็นธรรม เราเป็นนักรบ เราเป็นการต่อสู้กับกิเลส ในเมื่อ ต่อสู้กับกิเลส แล้วกิริยาอย่างโลกๆ มันจะสู้กับกิเลสได้อย่างไร ถ้าสู้กับกิเลสได้ ดูดี สำนักปฏิบัติ เดียวนี้ปฏิบัติแบบโลกๆ ปฏิบัติแบบพิธีกรรม เขาก็เอากรรมนี่ไปหากินกัน ทำตามกิริยาให้หมด เวลาไป ๗ วัน ๘ วัน เข้าคอร์สที่หนึ่ง ๗ วัน ๑๒ วัน ๕๐ วัน เข้ามาแล้วก็ต้องเดินจงกรม นั่งย่อไป ย่อมาให้ได้ครบเวลา ให้ได้ใบประกาศกัน แล้วก็เอาไปดีใจ เอาไปกอดกันนะ แต่กิเลสไม่ได้ ถลอกสักตัวหนึ่งเลย ไม่ได้ทำอะไรกันเลย เขาก็ทำกันอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะมันเป็นโลก สิ่งที

เป็นโลกเขาทำกันอย่างนั้นอยู่แล้ว แล้วเราจะเอาอย่างนั้นใหม่ ถ้าเราเป็นอย่างนั้น เราทำเพื่อโลก หรือ

ฉะนั้น ไปสร้างวัดที่ไหนก็แล้วแต่ ถ้ามันไปตามกระแสโลก โลกก็พอใจ ทำความพอใจกับเขา ทำอะไรก็ทำได้ พระที่นี้ประจบสอพลอใจ นี่ประทุษร้ายสกุล สกุลของสมณะ สกุลของสาภยบุตร ไปประทุษร้ายสกุล สกุลของคฤหัสถ์ เขาเป็นคฤหัสถ์ เขาเป็นบริษัทบริษัทหนึ่งที่เข้ามาทำบุญกุศลในศาสนา แล้วเราก็ก็น่าประทุษร้ายทั้งเขา ประทุษร้ายทั้งเรา

ประทุษร้ายเราเพราะอะไร เพราะเราไปประจบประแจงเขา ไปประทุษร้ายเขา เขาควรจะได้รับความดีความงามขึ้นมาด้วยความเป็นจริง พระก็ไปชมว่าเขาดีเขาดีเด่น เขาก็เลยหลุดจากความดีไปเลย “ก็ดีแล้ว ก็ดีแล้ว” นี่ประทุษร้ายทั้งหมดเลย เห็นไหม

แต่ถ้าเราทำดีของเรา ดีของเรามันดีเหนือโลก ไม่ใช่ดีในโลกๆ โลกเขาเป็นสภาวะแบบนั้นก็เรื่องของเขา เราก็ก็น่าดีของเราไป ถ้าทำดีของเราไป ทำดีของเราไป ทำดีเพื่อใคร? ไม่ได้ทำดีเพื่อใคร พรหมจรรย์นี้ปฏิบัติเพื่อใคร? ปฏิบัติเพื่อเรา ปฏิบัติเพื่อชำระกิเลส ปฏิบัติ ไม่ได้เพื่อเป็นอาจารย์ของใคร ปฏิบัติ ไม่ได้เพื่อทูลฐิติของใคร ไม่ได้ทำอะไรเพื่อใครทั้งสิ้นเลย แต่มันกลับเป็นธรรมขึ้นมาโดยสมบูรณ์แบบ สมบูรณ์แบบเพราะอะไร เพราะมันเป็นความจริง ความจริงทุกคนแสวงหาใช้ใหม่

คูลี คูเขาทำแผงโซลาร์เซลล์ขึ้นมา เขาต้องการแสงแดด เวลาไม่มีสิ่งใดไปบังเขา เขาจะตากตากเลย เพื่อจะให้แสงแดดถึงแผงโซลาร์เซลล์ของเขา นี่เขาแสวงหาขนาดนั้นนะ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเขาู้ความจริงเป็นอะไร เขาวิ่งเข้ามาหาเอง สิ่งที่เป็นความจริงเหมือนแสงแดดเลย มันเป็นธรรม แสงแดดส่องไป แสงเดือนแสงจันทร์ส่องไปแม้แต่บ้านของยาก บ้านของเศรษฐีมหาเศรษฐี แสงมันส่องไปทั่วถึงกันหมดเลย เห็นไหม ถ้าใจมันเป็นธรรมขึ้นมา มันจะไปเข้าข้างใคร มันจะไปวอแวกับใคร มันเป็นธรรมของมัน พอเป็นธรรมของมัน ทุกคนแสวงหาธรรม เขาได้สภาวะเป็นธรรมของเขา เขาได้ประโยชน์ของเขา

ทั้งๆ ที่ไม่ต้องการให้เป็นประโยชน์ของใครเลย ทำเพื่อตนเองนี่แหละ ทำเพื่อหัวใจอันนี้ แต่มันเป็นประโยชน์โดยสัจจะความจริง

แต่เราอยากให้เป็นประโยชน์ก่อน “โธ้ย! เราจะเป็นอาจารย์เขา เราจะไปสั่งสอนคนนั่นคนนี่” แล้วทฤษฎีมันก็พัดกับทฤษฎี ทฤษฎีมันก็ไปได้แย้งกัน แล้วมันก็เป็นหมากัดกัน อันนั้นเป็นประโยชน์กับใคร? ไม่เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้นเลย ไม่มีประโยชน์กับเราด้วย ไม่มีประโยชน์กับเขาด้วย ไม่มีประโยชน์กับใครทั้งสิ้น มันไม่ใช่หน้าที่ หน้าที่ของเรามันต้องภาวนาของเรา หน้าที่ของเรา เราต้องเอากิเลสไว้ในอำนาจของเรา เอาศีล สมาธิ ปัญญา เอาไว้ในใจของเราให้ได้

ถ้าศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมาในหัวใจของเรา มันมีอาวุธแล้ว มันมีธรรมอาวุธ อาวุธที่จะต่อสู้กับกิเลส ถ้ามีอาวุธต่อสู้กับกิเลส มันก็เป็นประโยชน์กับเรา สิ่งที่เกิดจัญฉญาณในหัวใจ การกระทำอันนี้มันเป็นสัจจะความจริง มันเป็นสันตทฤษฎีโก คนที่ทำงานเป็น คนที่มันมีอาวุธ แล้วอาวุธอย่างนี้ถ้ามันวิปัสสนาไปจนกิเลสมันขาดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป สิ่งที่เราทำมาทำไมเราจะพูดไม่ได้ สิ่งที่เราทำมาทำไมมันจะสอนใครไม่ได้ คุณติ เรามีเทคโนโลยีทำสวนทำไร่ทั้งหมด เราไปอยู่ที่ไหนเราก็มีอาชีพของเราขึ้นมาได้ เราไปขุดแปลงสวนแปลงนาขึ้นมาเพื่อทำสวนทำนาขึ้นมา เพื่อเราจะหาอาชีพของเราใช้ใหม่ นี่เราทำของเราเป็นขึ้นมา มันไปอยู่ที่ไหนมันก็ทำได้

ที่นี้ทำได้ ทำไมมันจะพูดออกมาไม่ได้ ถ้ามันพูดออกมาได้ นี่ไง ที่เขาต้องการกัน เขาต้องการสิ่งนี้กัน คุณติ เขาอยากทำของเขา แต่เขาทำของเขาไปไม่ได้ แล้วเขาพยายามทำของเขาด้วย ประสพการณ์ของเขา เขาก็พยายามปรับพื้นที่ของเขา แล้วพื้นที่ของเขา แหล่งน้ำก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี แล้วมันจะทำขึ้นมาได้อย่างไร

แต่ถ้าคนเป็นมันไปดูแล้ว สถานที่มันทำได้หรือไม่ได้ แหล่งน้ำจะหาที่ไหน ถ้าไม่มีแหล่งน้ำขึ้นมา มันจะทำสวนผักสวนครัวขึ้นมาได้อย่างไร ถ้ามีสวนผักสวนครัวต้องใช้น้ำมันมากเท่าไร ใช้น้ำมากน้ำน้อย คุณติ ปลูกข้าวขึ้นมา ปลูกข้าวที่ลุ่มหรือที่ดอน ที่ดอนควรใช้น้ำขนาดไหน ที่ลุ่มควรใช้น้ำขนาดไหน ใช้น้ำพันธุ์ข้าวอย่างไร พันธุ์ข้าวอ่อน พันธุ์ข้าวแก่ พันธุ์ข้าวหนัก พันธุ์ข้าวเบา เห็นพื้นที่ เห็นสถานที่ นี่สิ่งที่พืชพันธุ์ที่เข้ากับสถานที่

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำสมาธิขึ้นมามันเป็นสมาธิขึ้นมาใหม่ จิตมันเป็นสมาธิขึ้นมาใหม่ ถ้าจิตไม่เป็นสมาธิ ทำไมมันถึงไม่เป็นสมาธิ ถ้าไม่เป็นสมาธิมันไม่ต้องทำสมาธิเลย ใช้ปัญญาไปเลย ปัญญาใช้ขึ้นมาอย่างนั้น มันใช้ขึ้นไปมันก็ใช้ไปด้วยความไม่เข้าใจ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ขึ้นมา ถ้าใช้ปัญญาไปเลยมันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิก็ใช้ปัญญาเข้าไป โคร่ครวญเข้าไป มีสติเข้าไป ย้อนกลับมา นี่ปรับพื้นที่ หา

พื้นที่ หาแหล่งน้ำ หาต่างๆ ขึ้นมา พอหาได้ขึ้นมา ถ้าทุกอย่างพร้อมขึ้นมาแล้ว พืชพันธุ์อยู่ในไหน ปลุกขึ้นไปแล้วมันงอกขึ้นมา ๗ วัน ๑๒ วัน เราควรจะทำอย่างไร ก็วันเราควรจะดูแล เราควรจะทำ จัจฉวัชพืชออก

สิ่งต่างๆ มันทำมาอย่างนี้มันเป็นความจริงนะ ในการประพฤติปฏิบัติมันมีความจริงของ มันแน่นอน ถ้าไม่มีความจริงของมันแน่นอนขึ้นมา มันจะมาเห็นต่างกับเราได้อย่างไร

ของเรา เราเห็นอยู่เห็น โดยกิเลสนะ เห็นด้วยตณหาความทะยานอยาก เห็นด้วยความไม่รู้เลย ทั้งๆ ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่องกันปากเปียกปากแฉะ แล้วความเป็นไปขึ้นมา เราว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ มันไม่เป็นธรรมเลย ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา มันเป็นธรรมสักจะ ความจริงขึ้นมา มันมีอาการของมัน มันมีการกระทำของมัน มันเปลี่ยนจิตนิสัย มันเปลี่ยนจาก อกุศลเป็นกุศลนะ

อกุศล อกุศลเวลาคิด อกุศลไม่มีตัวตน มันมีความรู้สึก มันมีความพอใจและไม่พอใจ แต่ถ้า มันมีธรรมขึ้นมา มันไม่มีอกุศลนะ มันสลดสังเวช สิ่งที่เห็นขึ้นมามันปลงธรรมสังเวช สังเวชมาก ความผิดต่างๆ อย่างนี้ ทำไมเขาไม่รู้ตัวเขาเลย ถ้าเขาไม่รู้ตัวเขาเลย ทำไมเขาถึงไม่รู้ตัว เขาบอกเขามี อวิชา นี่มันปลงธรรมสังเวชนะ

แต่ถ้ามันถูกขึ้นมา อ้อ! มันถูกอย่างนี้ เขาทำขึ้นมาโดยสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิ จิตมันรวมลง สมาธิ ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมาอย่างนี้มันควรทำอะไรต่อไป ถ้าทำอะไรต่อไป ต้องรักษาสมาธิให้ มันคง ต้องให้เขาเข้าใจถึงเหตุ เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้ารักษาเหตุขึ้นมามันจะเข้าสมาธิ บ่อยๆ สมาธิจะตั้งมั่นขึ้นมา ถ้าตั้งมั่นขึ้นมา เขาจะมีความสุขของเขา ถ้าความสุขของเขา ถ้า อินทรีย์เขาอ่อน อินทรีย์เขาไม่เข้าใจ เขาจะว่าสมาธินี้เป็นนิพพาน เพราะมันมีความสุข เวลา มีความสุข เวลาเดินไปมันจะว่าง มันจะมีความสุขของเขามาก เขาจะเข้าใจผิดของเขาอย่างนั้น นี่ ความเข้าใจผิดของเขา สิ่งที่ทำมามันเป็นสัมมาทิฏฐิ แต่ขณะที่ไปคิดมันเป็นมิจฉาทิฏฐิ มิจฉาทิฏฐิ เพราะอะไร เพราะมรรคหยาบมันฆ่ามรรคละเอียด มรรคนี้หยาบมา มันทำมาถูกต้องในระดับของ สมาธิ แล้วเวลาควรจะทำต่อไป แต่ด้วยความเข้าใจผิดของเขา ความเข้าใจผิด ความคิด คือทิฏฐิ คือความเห็นผิด สิ่งที่เป็นมรรคละเอียด มรรคมันหยาบแล้วมันจะละเอียดขึ้นไปได้อย่างไร

นี่ครูบาอาจารย์จะบอกวิธีการ ถ้ามันรักษาสมาธิให้ได้ รักษาสมาธิคือออกมาแล้วมันเปรียบเทียบ เปรียบเทียบว่าเวลาจิตของเราเข้าสมาธิจะมีความรุ่มเย็นเป็นสุข เวลาเราออกมาจากการภาวนามา ทำไมจิตใจมันโต้แย้ง มันขัดแย้ง มันไม่มีความพอใจต่างๆ ไม่พอใจในสิ่งที่ขัดแย้งอยู่กับใจเลย มันเป็นเพราะอะไร ทำไมมันมีความจุกจิกขึ้นมา นี่ก็คือกิเลสใจ ถ้ามีกิเลสขึ้นมา อ้าว! ที่สงบเมื่อมันเป็นนิพพานไปแล้ว แล้วออกมาทำไมมันถึงมีความขัดแย้งใจอีกล่ะ เห็นไหม มันออกมาแล้วมันไม่เป็นความจริงใจ มันไม่เป็นการฆ่ากิเลสใจ มันเป็นแค่ความสงบของใจ ถ้าความสงบของใจ อย่างนี้แสดงว่าเรายังไม่ทำลายกิเลส มันก็จะเริ่มใคร่ครวญ เริ่มแยกแยะ เริ่มหาหนทาง

การเดินของเรา การก้าวเดินของเรา มันจะมีการพิสูจน์ตรวจสอบของเราอย่างนี้ ถ้าเราพิสูจน์ตรวจสอบ การกระทำของจิตมันจะพัฒนาขึ้นไป จากสิ่งที่มันสงบเข้ามา สิ่งที่มีกำลังขึ้นมา ออกหาทุน หาธุรกิจ หากำไร หากสิ่งต่างๆ ขึ้นมา มันเป็นการพิสูจน์ของใจ ใจมันพิสูจน์ขึ้นมา เราจะพิสูจน์ตัวเราเองขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของเราขึ้นมา

สิ่งต่างๆ อย่างนี้ ถ้าเราเป็นครูบาอาจารย์ที่มีหลักมีเกณฑ์ เราจะพยายามประคอง พยายามถนอมรักษา รักษาธรรมทายาทขึ้นมา **ธรรมทายาท** ไม่ใช่เปรตทายาท ถ้าเปรตทายาท มันเป็นเปรตแล้วมันก็ทำลาย ทำลายธรรมะไป อาศัยธรรมะอยู่ เป็นกระพี้ เป็นพวกบุงพวกหนอนทำลาย ทำลายโดยความไม่เข้าใจด้วย ทำลายโดยความเข้าใจผิดด้วย เข้าใจผิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ...สิ่งนี้ธรรมของกิเลส ไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บวชขึ้นมาเป็นพระเหมือนกัน หัวโล้นเหมือนกัน ห่มผ้าเหลืองเหมือนกัน แต่เขาทำของเขา สภาวะแบบนั้น เขาว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม แต่เรามองแล้วมันไม่ใช่ธรรม มันไม่ใช่ธรรม มันเป็นเปรต มันเป็นเปรตเพราะอะไร เป็นเปรตเพราะมันทำลายธรรมและวินัย มันทำลายธรรมและวินัยแล้ว มันจะเป็นธรรมได้อย่างไร แล้วเราทำลายธรรมและวินัยหรือเปล่า

ถ้าเราไม่ทำลายธรรมและวินัย ทำไมเราทำแล้วมันไม่ประสบความสำเร็จ ทำไมเราทำแล้วไม่สมประโยชน์ ทำไมเราทำแล้วจิตมันไม่ลงเป็นสมาธิ ถ้าไม่เป็นสมาธิก็ต้องย้อนกลับมาที่ศีลของเราดี ศีลมันดีหรือเปล่า ศีลของเรา **ทาน ศีล ภาวนา** ทาน ศีลของเรามันผิดปกติตรงไหน ถ้าผิดปกติตรงไหน คุณติ ก่อนลงอุโบสถ ปลงอาบัติกัน ปลงอาบัติให้มันสะอาดบริสุทธิ์เพื่อไม่ให้มันขัดแย้งกัน

คูสิ ถ้ามันขัดแย้งกัน คูมิจฉาทิฏฐิ ทำสมาธิก็ได้ เสร็จแล้วเป็นสมาธิขึ้นมาก็เป็นมิจฉาสมาธิ มิจฉาสมาธิมันก็เป็นมิจฉาปัญญา ปัญญาการเอาโรคเอาเปรียบตัวเองว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ มันหลอกตัวเอง หลอกตัวเองจนตัวเองก็เชื่อ เชื่อแล้วก็เชื่อตามความคิดของตัวเองไป แล้วพอมันเสื่อมมา พอมันหมดกำลังขึ้นมา ก็เลยกลายเป็นสิบแปดมงกุฏแล้ว ชีหลังเสียแล้วลงไม่ได้ ไปตามกิเลสชักนำไปเลย สิ่งนี้มันเป็นธรรมจริงหรือธรรมของเปรตละ

ถ้าธรรมของเปรตนะ อ่างอิงใจ อ่างอิงว่าเป็นพระ

สิ่งที่เป็นพระ แต่ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา สิ่งที่มีครูบาอาจารย์คอยถนอมรักษา เรา **ธมฺมสากฺข** ฉา **เอตมฺมํกุณฺฑมุตฺตมํ** คุยธรรมกันได้ ธรรมของเราคุยกันได้ เราประพฤติปฏิบัติมา ครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติมา หัวใจก็หัวใจเหมือนกัน ความรู้สึกก็ความรู้สึกเหมือนกัน ชีวิตเหมือนกัน กินเหมือนกัน นอนเหมือนกัน ต่างๆ เหมือนกัน ถ้ามันทำเหมือนกัน ผลก็ต้องตอบมาเหมือนกันสิ

ถ้าเหมือนกันขึ้นมา เหมือนกันนะ มันมีความละเอียด มีหิริ โอตตปปะ มีความละเอียด มีความเกรงกลัว เราคิดมา เราคิดจะเอาโรคเอาเปรียบเขา เราคิดจะทำลายเขา มันอายุใหม่ ลูกผู้ชาย ศักดิ์ศรีของคนมันมี แล้วมันทำลายกันได้อย่างไร ถ้ามันทำลายเขา มันคิดทำลายเขา ทำไมมันไม่ทำลายตัวเองก่อน ถ้าทำลายตัวเองก่อน มันจะทำลายเขาได้หรือ นี่มันมีความละเอียด มันมีความละเอียดแก่ใจ แล้วเราเป็นสุภาพบุรุษด้วย แล้วเราบวชเป็นพระด้วย เป็นภิกษุด้วย เป็นสงฆ์ด้วย เป็นศากยบุตรด้วย ศากยบุตรพุทฺธิโนรส เป็นพุทฺธิโนรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำไมไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ แล้วทำไมเราไม่เคารพธรรมวินัย

ธรรมวินัยมันก็ปราบ ดัดแปลงให้ใจมันอ่อนลง ให้ใจมันไม่ควรจะไปทำลายเขา ถ้ามันจะทำลายให้มันทำลายเรา ทำลายในทางจงกรม มึงเก่งแค่ไหน มึงดีแค่ไหน ทางจงกรมนี้อัดเข้าไปติ มึงอัดเข้าไป ทางจงกรมเดิน ๗ วัน ๗ คืน เดินเข้าไป มึงแน่จริง ทำให้ได้ แน่จริงนั่งสมาธิให้ได้ นั่งตลอดรุ่ง ถ้าแน่จริง ถ้าแน่จริง ความแน่ของเอ็งมันต้องเข้ากับความจริงสิ

เพราะสมาธิเป็นความจริง ธรรมะเป็นความจริง ความจริงเข้ากับความจริง ถ้าเรามีความจริงขึ้นมา ความจริงมันจะเกิดกับเรา ถ้าเราจริง

นี่เราไม่จริง ไหนว่าเป็นเกลือรักษาความเค็มไง มันเป็นหนอน เป็นหนอนแทะ ธรรมนี้มัน เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหนอนแทะ เป็นหนอนแทะสิ่งต่างๆ ในสังคัม นี้ ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา ธรรมขึ้นมามันต้องเป็นผล มันจะเป็นผลกับเรานะ เราทำให้ได้

สิ่งที่เราทำไม่ได้ เรามาเข้าห่มกัน เข้าห่มกันด้วยธรรมวินัย เข้าห่มกันด้วยความสมานฉันท์ เข้าห่ม เข้าห่มกันด้วยเปลือก แล้วถ้าจิตมันเข้าห่มกัน สมาธิก็เป็นอันเดียวกัน ปัญญาก็เป็นอัน เดียวกัน ความรู้สึกจะเป็นอันเดียวกัน **ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมจฺจลฺมตฺตมฺ**

ธรรมทายาท องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม “ภิกษุทั้งหลาย เธอพ้นจากบ่วงที่เป็น โลกและเป็นทิพย์ ให้ไปอย่าซ้ำทางกัน อย่าซ้ำทางกัน มันเสียประโยชน์”

ผู้ที่รู้จริงอย่าไปซ้อนกัน ซ้อนกันมันจะเสีย ให้แยกออกจากกันไป แยกกันไปแล้วเผยแผ่ไป โลกเขาร้อนนัก เขาต้องการธรรมะ แล้วเราเป็นศาสนทายาท เราจะสร้างเนื้อสร้างตัวกัน เรามาที่นี่ เรามาเข้าห่ม เข้าห่มเพื่อจะถนอมรักษา

กาลเวลามันกินทุกๆ อย่าง กินหมดคนละ คนเรา กาลเวลา เข้ามาใหม่ๆ โอ๊ย! ศรีทราชา พอ ไปๆ มันหงอย มันเฉา มันเศร้าสร้อย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราบวชนาน พรรษาเยอะ ถ้าเราภาวนา ไม่ได้ กาลเวลามันกินใจ กินของเราไปแล้วมันจะชินชา แล้วมันก็จะหน้าด้าน

ฉะนั้น เราจะไม่ชินชาหน้าด้าน เราต้องเข้าห่ม เข้าห่มขึ้นมา มาตรวจสอบกัน มาคุยธรรมะ กัน สิ่งใดที่มันเป็นเปลือกเป็นกระพี้ แล้วเราจะเคาะมันออก สิ่งใดที่เป็นเนื้อหาสาระ เราจะ ส่งเสริมกัน ส่งเสริมสิ่งนี้ให้มันมั่นคงขึ้นมาในหัวใจ

วัตถุสิ่งของ เราสร้างเสร็จมันก็จะเสื่อมสภาพไป มันจะต้องหางบประมาณไว้ซ่อม บำรุงรักษาตลอดไป สิ่งที่เป็นข้าวของแก้วแหวนเงินทองต้องถนอมรักษา สิ่งที่เป็นอริยทรัพย์ สิ่งที่เป็นสมาธิ สิ่งที่เป็นปัญญา ถ้าเป็นอกุปปิธรรม เป็นโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี ยังไม่ต้องไป รักษาเลย มันเป็นอกุปปิธรรม

อะ คือไม่มีวิธีการที่จะเสื่อมสภาพได้ อะ คืออฐานะ อฐานะที่จะแปรสภาพ สิ่งที่เราที่คงที่ ไม่มีแปรสภาพเลย ไม่ต้องเสียงบประมาณรักษา จะไม่มีการรักษาอีกเลย คงที่ตลอดไป สมบัติอัน นี้ถึงอยากให้มีกันไว้ในหัวใจใจนี้ สิ่งที่ไม่ต้องรักษา สิ่งที่ไม่ต้องเป็นไปเลย

แต่ขณะที่เป็น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ทำสมาธิ ทำปัญญาขั้นนี้ต้องถนอม ต้องรักษา คีล
สมาธิ คีลรักษาอย่างดี ทุกอย่างรักษาอย่างดีหมดเลย ถึงที่สุดแล้วโยนมันทิ้งไป ไม่ต้องรักษา มัน
เป็นความจริงอย่างนั้นตลอดไป มันอยู่ในหัวใจเรานี้ ทำขึ้นมาให้ได้

สิ่งที่กลิ้งไปให้รักษา เหมือนเกลือรักษาความเค็มไว้ เราเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส ให้
รักษาสถานะของสมณะไว้ สมณะ ศากยบุตรพุทธชิโนรส เราเป็นโดยสมมุติ เราบวชมา มีค่าเท่ากัน
เลย นั่งอยู่ที่นี่คิดเท่ากันหมดเลย สมมุติสงฆ์บวชมาจากอุปัชฌาย์มีคุณค่าเท่ากัน ถึงลงอุโบสถสังฆ
กรรมร่วมกันได้ เป็นสมานสามัคคี สามัคคีอุโบสถ อุโบสถไม่เป็นโมฆะ ไม่เป็นโมฆิยะ แต่ถ้ามัน
เป็นนานาสังวาส มันเป็นอย่างอื่น มันเป็นอย่างอื่น มันเป็นอย่างอื่น มันเป็นอย่างอื่น มันเป็นอย่างอื่น มันทำแล้วมันไม่ได้ผล นี่ทำแล้วไม่
ได้ผล

เดี๋ยวเราจะลงอุโบสถ แล้วพยายามอธิษฐานตั้งใจ คีล ๒๒๗ ข้อ คีล สมาธิ ปัญญา คีลอย่าง
นี้ชำระล้างใจ ถ้าใจมันมีคิล มันเป็นความปกติ สิ่งที่เป็นปกติทำสมาธิมันก็ง่ายขึ้น ให้มันมีความ
สะอาดมีความบริสุทธิ์ของเรา น้ำสะอาดใช้ทำประโยชน์ได้มหาศาลเลย น้ำสกปรกเอาไปเป็นปุ๋ย
หรือ มันก็ไม่ใช่ประโยชน์หรอก เพราะมันมีสารพิษ

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเรา เราจะลงอุโบสถเพื่อให้ศีลบริสุทธิ์กัน เพื่อประโยชน์ของเรา
นะ ตั้งใจเพื่อเรา เพื่อสังฆะของเรา เพื่อสังคมของเรา เพื่อประโยชน์ตัวเองด้วย เพื่อสังคมด้วย เพื่อ
ทุกๆ อย่าง เอวัง